

PROBLEMEN

EWS (Eerste Weerter Schaakclub) heeft het 60-jarig bestaan gevierd. Als jubileumcadeau kreeg EWS een zogenoemd 'letterprobleem' aangeboden door de Limburgse Schaakbond. Een letterprobleem is een probleemcompositie waarbij de stukken op het bord letters uitbeelden. In dit geval stonden de stukken zo opgesteld dat de letters E, W en S op het schaakbord zichtbaar werden. Het probleem werd op verzoek van de bond gemaakt door Henk Prins (38) uit Sliedrecht. Hij is een specialist op dit gebied.

Het maken van een probleem houdt in dat de componist een stelling op het bord tovert met daaraan verbonden een opdracht. De opdracht is dan meestal dat één van de partijen binnen een bepaald aantal zetten mat moet kunnen geven.

Prins mag zich sinds kort Internationaal Meester in de Schaakcompositie noemen. Hij is in de Benelux de enige die deze titel mag voeren. De titel wordt verstrekt door de wereldschaakbond FIDE. De FIDE laat om de drie jaar een album verschijnen met daarin 800 probleemcomposities die uit tienduizenden inzendingen uit de hele wereld zijn geselecteerd. Als je 25 maal bent vermeld in dat boek, krijg je de titel Internationaal Meester. De compositie van 'mat in twee' heeft de voorkeur van Prins. In Nederland is voor schaakprobleemliefhebbers een aparte organisatie: De Nederlandse Bond van Schaakprobleemvrienden.

Hier volgt het probleem met de letters EWS.

ZIE DIAGRAM 1. De opgave is: wit geeft mat in twee. De oplossing staat achteraan in deze rubriek.

DIAGRAM 1

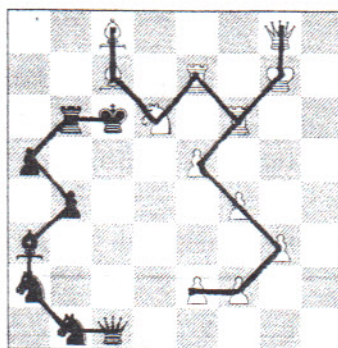

DIAGRAM 2

In DIAGRAM 2 staan de letters nog 'ns duidelijker uitgetekend.

Iemand die ook graag problemen maakt, woont dicht bij huis: Bram Liesveld uit Nederweert-Eind. Een boekje problemen van hem is door de Limburgse bond uitgegeven. Dit boekje heeft gretig aftrek gevonden. Een deel van de opbrengst is afgestaan voor het goede doel: de Wereldwinkel. Tijdens Wereldwinkelweek, eind vorige maand, werd een bedrag van f 300 overhandigd aan de Wereldwinkel in Meerssen. Penningmeester Lydia van der Heijden nam het geld in ontvangst. Zij zorgde voor een toepasselijke leukernij: een heuse schaakkoek. Zowel bord als stukken waren gebak-

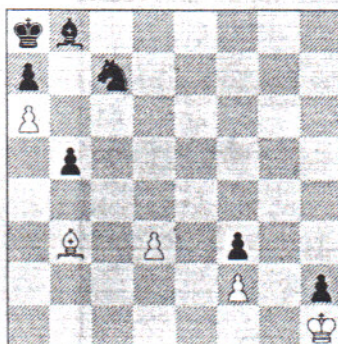

DIAGRAM 3

ken. Auteur Bram Liesveld en voorzitter Jan Daems van de vereniging Sjaakmat uit Meerssen speelden er een partij mee en mochten de stukken die ze van de tegenstander wisten te veroveren, meteen opeten. Ze smaakten als pepernoten. Liesveld sprak na afloop van een „lekkere partij..!”

Hier een probleem van Liesveld uit het boek.

Zie DIAGRAM 3. De opgave is: wit geeft mat in drie zetten (oplossing achteraan).

Een van de beroemdste probleemcomponisten uit de schaakgeschiedenis is Samuel Loyd (USA). Bij mijn vereniging De Postertoren die in Melick schaakt, komt wedstrijd-leider Ger Kornips elke clubavond op de propfen met een probleem en vaak zit er eentje van Loyd bij. Ger heeft er een competitietje van gemaakt en bekijkt aan het eind van het seizoen wie de meeste goede oplossingen heeft.

In DIAGRAM 4 zo'n hersenkraker van Loyd. De opgave: wit geeft mat in drie (oplossing achteraan).

Oplossing letterprobleem: 1. e4! dreigt 2. Dd5 mat. Indien 1...Dc4 2. Dxc4 mat. Indien 1...Dd1/d2 2. Dc4 mat. Indien 1...Dc5 2. De8 mat. Indien 1...Tb5 2. Pb7 mat. Indien 1...Pac3 2. Dc4 mat. Indien 1...Pbc3 2. Dc4 mat.

Oplossing Liesveld: 1. La2 b4 2. Lb3 Pxa6 3. Ld5 mat.

Oplossing Loyd: 1. bxa8P, Kxg2 2. Pb6, willekeurige 3. a8D mat.

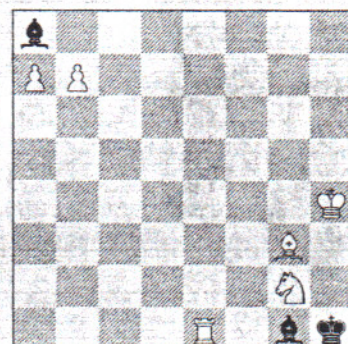

DIAGRAM 4

HOOGVEEEN

Limburg krijgt de groeten van Frans van Amerongen uit Hoogeveen. Een speciale groet krijgen de leden van de Sittardse vereniging Gess waar Frans lid was en actief was in het bestuur. Hij verhuisde naar het hoge noorden: Hoogeveen. Daar werd hij natuurlijk ook meteen lid van een schaakvereniging en speelt er volop mee in de interne en de externe competitie.

Ik ontmoette Frans onlangs in Hoogeveen tijdens het VAM-schaaktoernooi dat daar in het gemeentehuis werd gehouden. Dit is een nieuw toernooi. Voor de provincie Drenthe is het een geweldige aanwinst, want het VAM-toernooi is het eerste grootmeestertoernooi dat ooit in Drenthe is gehouden. In de top-vierkamp speelden Smyslov, Polgar, Van Wely en Sutovsky. Daarnaast werd een sterk bezet open toernooi gehouden met onder meer zes grootmeesters. Tevens vond een toernooi plaats voor huisschakers, clubschakers en jeugdspelers. Bij deze groep was Frans van Amerongen actief in de organisatie. Dus u ziet, wij laten onze beste mensen vanuit Limburg naar het noorden gaan om daar de zaken te regelen...! Frans van Amerongen houdt overigens nog regelmatig contact met zijn schaakvrienden uit Limburg. In het clubblad van Gess heeft hij zelfs nog een rubriek onder de kop Nieuws uit het noorden, zodat de Gess-leden op de hoogte zijn van het wel en wee in Hoogeveen. Hier een fragment uit een van die rubrieken. Frans van Amerongen laat zien hoe hij met zwart spelend zijn partij tegen R. van 't Hof (Ter

Apel) wint. We komen in de partij na 20....Tad8.

Zie DIAGRAM 1, de stelling na 20.... Tad8.

Van 't Hof - Van Amerongen (commentaar Van Amerongen) Nu volgt: 21. a3 Db6 22. Kf1 (ontpent het paard, maar met b4 was de volgende aanval te voorkomen geweest) 22... Lb3 23. Dc3 Pd5 24. Dd2 (Wit had waarschijnlijk beter eerst kunnen ruilen op e8) 24... Pe3+ (over deze zet heb ik een kwartier zitten zweten) 25. Kg1 Lc4 26. De2 (Dit verliest direct. Met Kh1 was er nog strijd overgebleven) 26... Lxd3 27. Pxd3 Pg4+ Wit geeft op (0-1)

Terug naar de Limburgse competitie. Het kan in een partij soms direct in de opening al fout lopen. Dat overkwam Peter Daemen van Calssa Geleen in zijn partij voor de bondscompetitie tegen Jos Rievers van Venlo II. Daemen maakte een foutje dat flink werd afgestraft. Hier zien we hoe dat in zijn werk ging. Rievers - Daemen 1.e4 e5 2.Pf3 Pc6

3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.d4 exd4 6.0-0 Pxe4 7.Te1 d5 8.Pxd4

Zie DIAGRAM 2, de stelling na 8. Pxd4

Zwart heeft nu twee gepende paarden. Zwarts zet die nu volgt is niet goed: 8....b5 9.Pxc6 Df6 10.f3 Lc5+ 11.Kh1 Dxc6 12.fxe4 bxa4 13.exd5+ en zwarts lot is bezegeld.

Opmerkelijk was het verloop van een partij in dezelfde bondscompetitiewedstrijd, tussen Johan Jacobs (Venlo II) en Myo Peric (Calssa I). Zwartspeler Jacobs kwam een toren voor te staan en stond dus zogenoemd torenhoog gewonnen.

Dat is te zien in DIAGRAM 3. Hier zien we de stelling na 32. Td7 Zie hoe verrassend het vervolg is en de uiteindelijke afloop. Zwart mag dan wel een toren voor staan, maar zijn koning wordt omgeven door vijandelijke stukken en staat dus volop aan gevaar bloot. Het liep als volgt af: Peric - Jacobs 32....Lg5 33. Pd6+ Kf8 34. Pf5+ Kg8 35.Txg7 mat.

Na Roermond, Weert en Elsloo is nu ook in Schaesberg een competitie overdag gestart. Schaakvereniging Schaesberg biedt de mogelijkheid recreatief te schaken op woensdagmiddag. Het zijn veelal 50-plussers die hieraan deelnemen. Er wordt geschaakt vanaf 13.30 uur in zaal Het Streeperkruis, Streeperstraat 66, Landgraaf. Deelname is gratis. Ook niet-leden zijn welkom.

DIAGRAM 1

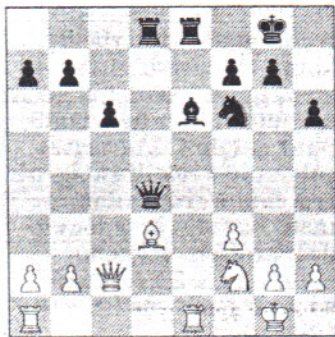

DIAGRAM 2

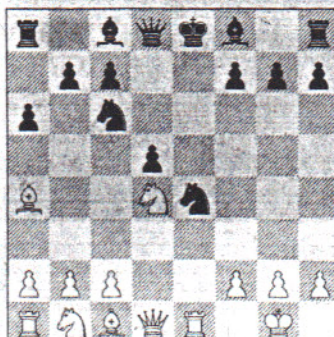
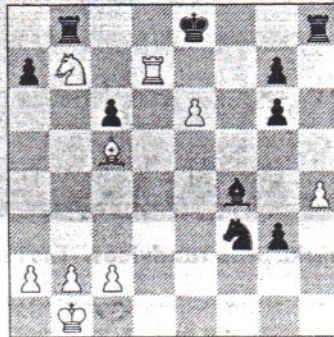

DIAGRAM 3

WK

In Groningen wordt deze maand een groot wereldkampioenschapstoernooi gehouden dat de uitdager van regerend FIDE-wereldkampioen Karpov moet opleveren. Twee cracks ontbreken: 's werelds beste speler Kasparov onttrekt zich aan de strijd om de titel van de wereldschaakbond FIDE en ook de nummer twee van de wereld, Kramnik, heeft afgezegd. De beste twee van de wereld zijn er dus niet bij, hetgeen jammer is, want wie er ook uiteindelijk kampioen wordt, hij zal niet als de enige ware kampioen gezien worden. Kasparov leeft al jaren in onmin met de FIDE. Hij is de aanvoerder van een andere bond, de PCA, die ook zelf maandelijks een wereldranglijst laat verschijnen. Kramnik heeft vooral uit onvrede met het systeem dat in Groningen gespeeld wordt, afgezegd. Honderd spelers zijn vorige week aan het toernooi begonnen. Via een knock out systeem blijft er eind deze maand uiteindelijk één over die het aansluitend, vanaf begin januari in Lausanne, mag opnemen tegen Karpov in een tweekamp over zes partijen om de FIDE-titel. Wat Kramnik vooral dwars zit, is dat Karpov onevenredig wordt bevoordeeld. Immers, terwijl de deelnemers in Groningen deze maand een zwaar toernooi moeten afwerken, kan Karpov de kat uit de boom kijken en straks met een volle accu aan de tweekamp beginnen. Ook met het knock out systeem is niet iedereen gelukkig. Na elke ronde wordt een schifting gemaakt en vallen spelers af. Dat gebeurt al na een minimatch waarin in principe twee

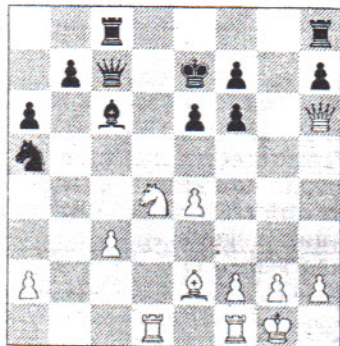

DIAGRAM 1

partijen worden gespeeld. Is het na die twee partijen nog gelijk, dan volgt een tie-break van twee rapidpartijen (beperkte bedenktijd) en is er ook dan nog geen beslissing, dan volgt de 'sudden death'. Vergelijk het met voetbal: wie het eerst een goal maakt, heeft gewonnen. Zo is het hier ook: wie het eerst een partij wint, gaat door naar de volgende ronde. Bij deze 'sudden death' wordt gesnelschaakt: de witspeler krijgt 4 minuten bedenktijd voor de hele partij en de zwartspeler 5 minuten. Limburg heeft enige ervaring met een systeem dat enigszins vergelijkbaar is, want het Kampioenschap van Limburg 1996 werd in de hoogste klasse gespeeld volgens het Knock Out systeem. De regels waren een tikkeltje anders, maar het idee was hetzelfde: wie verliest, is uitgeschakeld, en de partijen konden eveneens beslist worden door rapid- of snelschaak. Hierna heeft de Limburgse bond, vooral op advies van de spelers, dit systeem afgeworpen en voor een andere opzet gekozen.

Toch zijn er ook positieve kanten aan de opzet in Groningen. Het is ontegenzeggelijk een supertoernooi want buiten Kasparov en Kramnik geeft de hele top acte de presence. Er zijn bovendien enkele daverende verrassingen te noteren geweest en er is volop spektakel op de borden. Een grote verrassing is de uitschakeling van de favoriet Topalov door Jeroen Piket. Piket was in tien voorgaande partijen tegen het Bulgaarse kanon niet verder gekomen dan twee remises. Nu won hij de minimatch met 1½-½. Hier kunt u zien hoe hij de match besliste.

ZIE DIAGRAM 1, Piket-Topalov, dit is de stelling na 18...Ld7-c6. Nu volgt: 19.Pxe6 De5 (Na 19...Kxe6 komt 20.e5 Dxe5

21.Lg4+ Ke7 22.Tfe1 Le4 23.Lxc8 Txc8 24.Dh4 Tc4 25.Td4 en wit wint)
20.Pd4 Tcg8 21.f4 Dc5 22.Kh1 Tg6 23.Dh3 Lxe4 24.Lf3 Lxf3 25.Txf3 Dc7 26.Pf5+ Kf8 27.Tfd3 Pc6 28.Td7 (Zwart geeft op)

Piket trad hierna in de derde ronde aan tegen Van Wely. Zondag speelden ze hun eerste partij remise. Maandag werd hun tweede partij eveneens remise, maar was wel zeer opwindend zoals u hier kunt zien.

1.d4 Pf6 2.c4 e6 3.Pc3 d5 4.Pf3 Pbd7 5.cxd5 exd5 6.Lg5 Le7 7.e3 0-0 8.Dc2 c6 9.Ld3 Te8 10.h3 Pe4 11.Lxe4 dxe4 12.Pxe4 Da5+ 13.Kf1 Df5 14.Lxe7 Txe7 15.Pfd2 Pb6 16.Tc1 Pd5 17.Kg1 Pb4 18.Db3 a5 19.Pd6 Dd3 20.Pxc8 Txc8 21.Pc4 Dxb3 22.axb3 b5 23.Pd6 Td8 24.Pf5 Te6 25.g4 g6 26.Pg3 Pd3 27.Ta1 f5 28.Td1 Pc5 29.gxf5 gxf5 30.Pxf5 Pxb3 31.Kh2 Tf6 32.Thg1+ Kf8 33.Tg5 h6 34.Th5 a4 35.e4 b4 36.e5 Tg6 37.Td3 c5 38.d5 a3 39.bxa3 c4 40.Tf3 Pd2 41.Tf4 b3 42.Pxh6+ Ke8 43.Pg4 b2 44.Th8+ Ke7 45.Th7+ Ke8 46.Th8+ Ke7 47.Th7+ Ke8 48.Pf6+ Kf8 49.Th8+ Ke7 50.Th7+ Kf8 51.Th8+ Ke7 52.Th7+ (Remise)

Zie DIAGRAM 2, de slotstelling.

Gisteren traden Van Wely en Piket aan voor de tie-break. Van Wely trok aan het langste eind en plaatste zich als enige Nederlander bij de laatste zestien. Hem wacht nu de Bulgaar Georgiev.

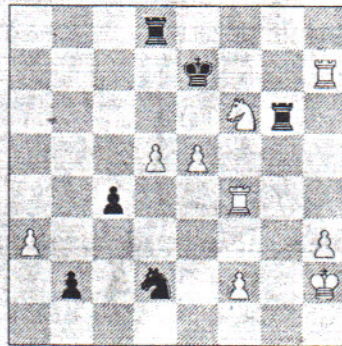

DIAGRAM 2

EINDSPEL

Onlangs heb ik u in deze rubriek een eindspelstelling voorgelegd, die door Jan Timman was gepubliceerd in het internationale schaakmagazine New in Chess. Het betrof de stelling die u ziet in DIAGRAM 1.

De oplossing hiervan is: 1. Kf6 (dreigt mat) 1....Tc6+ 2. Ke5 Tc8 (doorgaan met schaakgeven zou verliezen na 2....Tc5+ 3. Kd6 Tc8 4. Te1 Kg7 5. Te8) 3. Tg6! Kh7 4. Tc6 Ta8 5. Kf6. Het wordt nu duidelijk waarom de toren naar de zesde rij moest en de koning beschermen tegen schaaks. Nu is niets meer te beginnen tegen 6. Te6 en vervolgens 7. Te8.

Timman liet al in zijn artikel bij dit diagram weten dat hij niet zeker wist waar de stelling vandaan kwam. Op de terugweg van de Olympiade in Jerevan had iemand hem in het vliegtuig deze positie laten zien. Timman was aan zijn schaakvriend vergeten te vragen uit welke partij de stelling was.

Op deze publicatie zijn veel reacties gekomen. In New in Chess zijn diverse brieven gepubliceerd van eindspelliefhebbers die zeggen te weten waar de stelling vandaan komt. Ook lezer van deze rubriek Joop de Jong uit Velden reageerde. Zijn reactie is ongeveer dezelfde als die van de uit verschillende delen van de wereld afkomstige lezers van New in Chess. Het is niet bekend of de stelling zich in een partij heeft voorgedaan. Wel zeker is volgens de lezers dat Nikolai Antonovitch Kopajew al in 1953 deze stelling ontdekte als eindspelstudie. In de studie van de toreneindspelenkenner Kopajew gaat het om nagevoeg dezelfde positie, alleen met het verschil dat de zwarte toren op

c2 staat en niet wit, maar zwart aan zet is. Harold van der Heijden uit Deventer geeft aan zeer goed gedocumenteerd te zijn waar het eindspelen betreft. Hij heeft een collectie van ruim 50.000 eindspelstudies. Hij geeft aan dat hij ergens een nog veel oudere gelijkende positie heeft gevonden, namelijk in een eindspel van Tarrasch uit 1906. Deze zien we in DIAGRAM 2. Hij geeft er de volgende oplossing bij: 1....Ta8+ 2. Kd7 Ta7+ 3. Ke6 Ta6+ 4. Ke5 Ta8 5. Kf6 Ta6+ 6. Kg5 Ta8 7. Kg6 Tb8 8. Tf6

Menigeen vraagt zich misschien af waar men zich druk om maakt. Maar voor de ware liefhebbers is dit smullen geblazen. Nederland kent een populaire vereniging waarin zij zich verzameld hebben, de Alexander Rueb vereniging voor Schaak-eindspelstudies (Arves).

Tot slot een recente partij van Henk Temmink (SV Schaesberg) voor de bondscompetitie. Temmink speelde met zwart tegen Marcel van Herck (Bergen op Zoom).

Van Herck - Temmink
1.e4 d6 2.d4 g6 3.Pf3 Pf6 4.Pc3 Lg7
5.Le2 0-0 6.0-0 c6 7.a4 Dc7 8.h3
Pbd7 9.Le3 b6 10.Pd2 e5 11.Pc4
Td8 12.d5 Pc5 13.dxc6 Pcx4

14.Pb5 De7 15.a5 d5 16.Pxb6
axb6 17.axb6 Txa1 18.Dxa1 d4
19.Da7 Dc5 20.c7 Tf8 21.b4 Dc6
22.Lxd4 exd4 23.Pxd4 Dd5 24.La6
Lxa6 25.Dxa6 Pd6

Zie DIAGRAM 3, de stelling na 25.....Pd6. Een curieuze stelling waarbij zwart weliswaar twee stukken meer heeft, maar daar staat een wals van witte pionnen op de damevleugel tegenover.

26.Pb3 Pd7 27.c4 Dxc4 28.Dxc4 Pxc4 29.b7 Pd6 30.Td1 Pxb7 31.Txd7 Tc8 32.Pa5 Le5 33.Pxb7 Txc7 34.Txc7 Lxc7 35.Pc5
Uiteindelijk komt wit dus uit de op ruiming tevoorschijn met een pion voorsprong. Zwartspeler Temmink probeerde het nog te houden. Zelfs lang nadat de andere partijen in de teamwedstrijd afgelopen waren, streed hij nog voor het teambelang door. Hij kon het in het eindspel echter niet bolwerken en moest op de 69e zet capituleren. Uiteindelijk was het de witte h-pion die op weg naar promotie niet meer tegengehouden kon worden.

Volgens goede traditie wordt het schaakjaar in Limburg besloten met de Limburgse jeugdkampioenschappen. Ditmaal vinden de wedstrijden plaats in café-zaal Op de Heide, Spechtstraat 58, Tegelen. Er wordt tussen Kerst en Nieuwjaar vier dagen op rij geschaakt: van zaterdag 27 december tot en met dinsdag 30 december. De prijssuitreiking is dinsdag rond 16.30 uur.

DIAGRAM 1

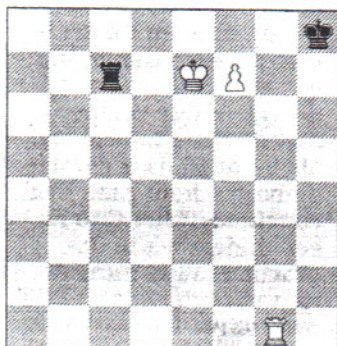

DIAGRAM 2

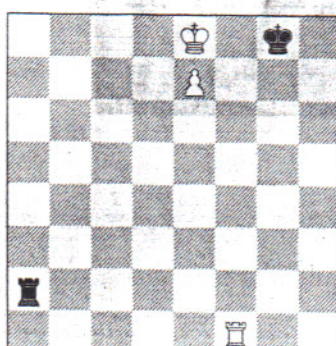
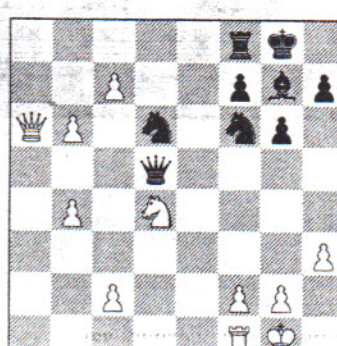

DIAGRAM 3

FRAGMENT

Op televisie is in een reclamespotje, een quiz of sportuitzending wel 'ns een fragment te zien van een bekend sportmoment. Wie herinnert zich niet het prachtige doelpunt van Marco van Basten in de finale van de Europese kampioenschappen voetbal 1988? Of momenten uit de finale van het wereldkampioenschap voetbal in 1974 tussen Nederland en Duitsland? Momenten die je nooit vergeet en meteen terugherkent als je ze vele jaren later voor ogen krijgt! Je hebt maar een enkel moment uit een wedstrijd nodig om te kunnen zeggen welke wedstrijd het was, tussen wie, in welk jaar en bij welke gelegenheid. Zo is het met (klassieke) muziek bijvoorbeeld ook. Laat een muzikkenner een fragment horen en hij zegt u om welk nummer het gaat en wie de componist is. Zo is het met schaken ook. Toon een bepaalde beroemde stelling uit een partij en de liefhebber / kenner zegt om welke partij het gaat. Een voorbeeld: een combinatie, met de prachtige sleutelzet 23.-, Dc3-g3!! Dit is een van de bekendste dame-offers uit de schaakliteratuur en werd gespeeld in de partij Levitsky-Marshall, Breslau 1912.

De oud-Limburgs kampioen Henk Temmink, die Internationaal Meester Correspondentieschaak is, smult van dit soort opgaves. Hij is een rubriek gestart in het clubblad van zijn vereniging SV Schaesberg waarin hij zijn clubgenoten in elk nummer een fragment voorlegt met de vraag of zij kunnen vertellen van

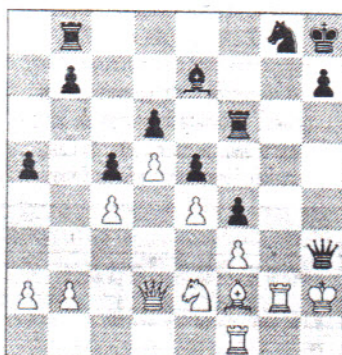

DIAGRAM 1

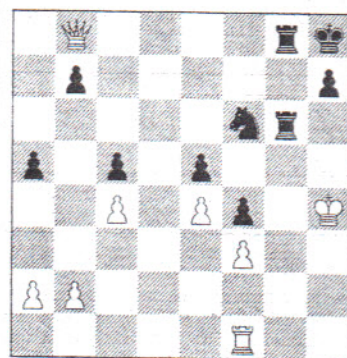

DIAGRAM 2

welke spelers het bewuste spelfragment is. Henk houdt een klassement van de goede inzenders bij en looft een prijs uit voor de deelnemer met de meeste goede antwoorden.

Een fragment dat hij in een van de laatste nummers voorlegde is: 30.--, Dd7xh3+, een zet waarmee de witte koning naar voren in een matnet wordt gelokt. De vraag: uit welke partij stamt die zet? Het antwoord is: Averbach-Kotov, een onvergetelijke partij die zeker het naspelen waard is. Hier volgt-ie:

Averbach - Kotov
1.d4 Pf6 2.c4 d6 3.Pf3 Pbd7 4.Pc3 e5 5.e4 Le7 6.Le2 0-0 7.0-0 c6 8.Dc2 Te8 9.Td1 Lf8 10.Tb1 a5 11.d5 Pc5 12.Le3 Dc7 13.h3 Ld7 14.Tbc1 g6 15.Pd2 Tab8 16.Pb3 Pxb3 17.Dxb3 c5 18.Kh2 Kh8 19.Dc2 Pg8 20.Lg4 Ph6 21.Lxd7 Dxd7 22.Dd2 Pg8 23.g4 f5 24.f3 Le7 25.Tg1 Tf8 26.Tcf1 Tf7 27.gxf5 gxf5 28.Tg2 f4 29.Lf2 Tf6 30.Pe2 Dxb3+

(Zie DIAGRAM 1, de stelling na 30....Dxb3+ Zwart offert hier zijn dame.)

31.Kxh3 Th6+ 32.Kg4 Pf6+ 33.Kf5

Pd7 34.Tg5 Tf8+ 35.Kg4 Pf6+ 36.Kf5 Pg8+ 37.Kg4 Pf6+ 38.Kf5 Pxd5+ 39.Kg4 Pf6+ 40.Kf5 Pg8+ 41.Kg4 Pf6+ 42.Kf5 Pg8+ 43.Kg4 Lxg5 44.Kxg5 Tf7 45.Lh4 Tg6+ 46.Kh5 Tfg7 47.Lg5 Txxg5+ 48.Kh4 Pf6 49.Pg3 Txxg3 50.Dxd6 T3g6 51.Db8+ Tg8 (0-1)

Zie DIAGRAM 2, de eindstelling.

Maurice Marell, eveneens lid van SV Schaesberg, is een eindspelkenner. In elk clubblad van zijn vereniging verzorgt hij een eindspelrubriek. Daarin laat hij fraaie eindspelproblemen en stellingen zien. Hier volgt een zeer mooi eindspel van C.J. de Feijter uit diens boek uit 1938.

Zie DIAGRAM 3.

Wit speelt en wint.

1. Pf6 Ld1 2. Lh6 (zet de zwarte koning vast) 2....e3 3. Lf8 e2 4. Kf2 en de zwarte pion gaat verloren waarna de witte koning naar het veld h6 loopt en mat volgt door Lg7. Zwart kan daar niets tegen ondernemen.

Schaakvereniging 't Pionneke houdt zaterdag vanaf 10.00 uur het jaarlijkse Nieuwjaarstoernooi in de nieuwe sporthal aan de Achilleslaan in Roermond. Deze hal wordt één dag later officieel geopend. Het is een rapidtoernooi en telt mee voor de Senioren Grand Prix Limburg.

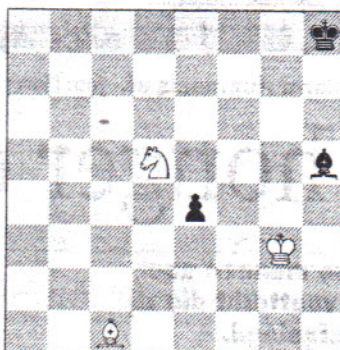

DIAGRAM 3